

Viiivi Pusu ja sähköyvät sukset

TITTAMARI
MARTTINEN

Tittamari Marttinen

Viivi Pusu ja säihkyvät sukset

SAGA Egmont

Viivi Pusu ja sähköyvät sukset

Cover image: Shutterstock

Copyright © 2009, 2021 Tittamari Marttinen and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726983272

1st ebook edition

Format: EPUB 2.0

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com

Saga is a subsidiary of Egmont. Egmont is Denmark's largest media company and fully owned by the Egmont Foundation, which donates almost 13,4 million euros annually to children in difficult circumstances.

Vaihto vapaalle

- Voihan nenä, Unto parkaisi.

- Mikä unohtui? minä kysyin valppaana.

Unto, Iida ja minä istuimme junassa matkalla Helsinkiin. Juna oli juuri lähtenyt liikkeelle. Äiti ja Mikko olivat saattaneet meidät asemalle ja jääneet laiturille vilkuttamaan.

Meillä oli mukanamme isän tyttöystävä Carmen, joka sukkuloi parhaillaan ravintolavaunuun ostamaan meille limsaa ja sämpylöitä, sillä olimme unohtaneet eväämme meille, Kino Sisun jääkaappiin.

Mutta Untolta oli siis unohtunut jotain muutakin.

- Englannin kirja, Unto puuskahti.

- Älä höpötä, mihin sinä sitä olisit tarvinnut? Iida ja minä huusimme yhteen ääneen. - Mehän ollaan huvimatalla!

- Matkan jälkeen on enkun kokeet, Unto harmitteli.

- Älä pingota, Iida ja minä pyysimme. - Nyt vaihdetaan vapaalle!

Olimme menossa nuorten lyhytelokuvafestivaaleille. Koulullamme oli järjestetty kisa omatekoisille viiden minuutin lyhytleffoille, ja tuomaristo oli valinnut minun, Unton sekä Iidan elokuvat Ruusuvuoren alakoulun edustajiksi valtakunnalliseen tapahtumaan. Ilmassa oli aimo annos jännitystä. Päätimme kuitenkin heti, ettemme kilpaile toisiamme vastaan. Me ruusuvuorelaiset olimme samaa porukkaa ja kannustaisimme toinen toistemme leffoja.

Carmen oli vapaaehtoisena halunnut lähteä valvojaksemme, sillä kirjailijana ja näyttelijänä hän oli innokas näkemään nuorten tekemiä elokuvia. Rehtori Rapu oli ollut innoissaan siitä, että esiliinamme olisi juuri Carmen, koulun entinen oppilas. Minusta oli hauskaa, että Carmen oli mukana, sillä yleensä hän oli hurjan küreinen kaikkien elokuva- ja kirjaprojektiansa kanssa. Viihdyin Carmenin seurassa hyvin, ja toivoin että isä ja hän menisivät jonakin päivänä naimisiin ja että hänestä tulisi ihan oikeasti minun äitipuoleni. Carmenin ympärillä tuntui koko ajan leijuvan jonkinlainen ylellisen seikkailun kehä, vai sekoitinko sen kuitenkin hänen hajuvetensä tuoksuun?

Junassa katselimme valkeita maisemia, ja Untokin alkoi lopulta nauttia ajatuksesta, että saisimme olla pari päivää vapaasti Helsingissä vailla huolia koulusta ja läksyistä.

- Olemme ansainneet muutaman leppoisan päivän, minä totesin. Joululoman jälkeen luokanvalvojamme Varma Virtanen oli nimittäin ollut uskomattoman täynnä puhtia ja järjestänyt pistokokeita toistensa perään.

Hän oli yhtäkkiä ottanut tärkeimmäksi tehtäväkseen sen, että saattelisi meidän luokkamme kunnialla yläkouluun. Meidän piti opetella oikea opiskelutekniikka (joka ilmeisesti tarkoitti sitä, että ope riehui luokan edessä kuin orjapiiskuri ja määräsi kaikista mahdollisista aineista niin paljon läksyjä kuin suinkin ehti ennen kellojen soimista). Oikea tekniikka oli tulevan menestymisemme a ja o.

Varman tunneilla ei enää löysäilty ja keskusteltu leppoisesti päivän uutisaiheista. Eipä ei: me kirjoitimme kynät höyryten esseitä. Jos keskusteluja käytiin, ne olivat jonkinlaisia väittelykilpailuja. Varma vaati perusteluja jokaiselle väitteelle, kirjasi ne ylös, antoi pisteitä ja niiden pohjalta uusia tehtäviä.

- Varma kulta, älä pingota, kyllä me päijäämme yläkoulussa, Unto oli yrittänyt leppoisasti rauhoitella Varmaa.

- Otetaan rennosti nyt, kun ollaan vielä alakoulussa, Antero oli ehdottanut.

Me muut olimme sitä mieltä, että Varma poti jo ennenaikaista eroahdistusta. Hän oli ehtinyt kiintyä mukavaan luokkaamme niin, ettei tiennyt, miten kestäisi sen, että kesäloman jälkeen kirmaisimmekin kukkaniityiltä suoraan yläkoulun pihaan.

Minä olin erityisen tyytyväinen päästessäni matkalle Helsinkiin juuri nyt, koska meille oli tulossa kaksi vierasta, serkkuni Rasmus ja Justus, kaksoset Jyväskylästä, ja he takuulla saisivat koko Kino Sisun vähäksi aikaa mullin mallin.

- Äidin sisko Aino on lähdössä miehensä kanssa työmatkalle Brasiliaan, minä selitin kuin papukaija Iidalle, Untolle ja Carmenille samat jutut, jotka äiti oli vähän aikaa sitten selostanut minulle. - Niiden kaksospojat Rasmus ja Justus asuvat meillä muutaman viikon. Ne tulevat kotoaan Jyväskylästä Ruusuvuoreen ja käyvät sitten meidän koulua. Ne tulevat varmaan meidän luokalle.

- Ovatko ne meidän ikäisiä? Unto kysyi.

- Joo. Pojat ovat minua tasan kuukauden nuorempia, minä sanoin.

- Kyllä meidän kolmen kelpaa, Iida totesi ja otti halukkaasti vastaan Carmenin tuoman rieskan, jonka välissä oli tomaattia, pestoa ja mozzarellaa. - Ensin tämä matka, ja vajaan parin viikon kuluttua me päästään hiihtolomalle. Viivi ja Unto, onko teillä jo lomasuunnitelmat valmiina?

- Enpä tiedä, sanoin ja aloin kiitollisena mutustella oma rieskaani. Carmen hääräsi innoissaan ympärillämme

ja availi fruitie-juomapulloja. – Äiti vihjailee, että sillä on meidän perheelle joku hiihtolomayllätys.

– Etkö sinä tulekaan minun ja Pertun luo lomalle? Carmen kysyi minulta pettymystä äänessään.

– Minä luulin, että te ette ole silloin kotosalla, minä huomautin. – Isä sanoi, että sinulla on uuden leffan kuvaukset jossain Norjassa ja että te menette sinne.

– Ai niin, Carmen selasi kuumeisesti kalenteriaan, pitkät kynnet vain rapisivat sen sivuilla. – Totta. Olin kokonaan unohtanut. Eskimo ja aurinko -leffan kuvaukset alkavat jo niin pian.

– Mitähän äitisi on suunnitellut? Unto kysyi minulta uteliaana.

– Tuskin mitään mahtavaa rantalomaa kuitenkaan, arvelin. – Ehkä äiti on lainannut joltain pakkasenkestävän teltan ja vie meidät Vaskilaakson leirintäalueelle kokemaan eksoottisia elämyksiä. Se on sitä mieltä, että me lapset emme nauti riittävästi luonnosta, vaan kaahailemme liikaa Ruusuvuoren keskustassa pörräämässä kahvilan, kauppojen ja leffateatterin välillä.

Iida nauroi.

– Ne kaksoset lähtevät siis mukaan lomalle? Unto päätteli.

– Niin lähtevät, sanoin.

– Teille tulee ihana perheloma, Carmen huokaili haikeana.

– Minä en taida vielä tällä lomalla päästä Japaniin, Iida lausahti. Iida rakastaa japanilaista musiikkia ja japanilaisia sagakuvia ja säästää rahaa päästäkseen joskus Tokioon. – Menen mummolaan.

– Minä en ole suunnitellut vielä mitään, Unto totesi. – Äiti ja isä ovat töissä, emmekä matkusta minnekään. Antero ulkoiluttaa naapurin koiria. Luultavasti saan virua

yksin kotona ja tyytyä katselemaan Harry Potter - elokuvia.

- Montako kertaa sinä olet jo nähnyt ne? minä naurahdin.

- Liian monesti, Unto sanoi synkkänä.

Kaivelin olkalaukustani pinkan naistenlehtiä, iltapäivälehtiä ja sarjakuvalehtiä, jotka äiti oli lykännyt mukaani. Hän on monien lehtien avustaja ja saa työnsä puolesta runsaasti eri lehtiä. Itse asiassa olemme välillä hukkumaisillamme lehtiin, ja kierrätämme niitä eteenpäin naapureille ja tutuille. Nytkään niiden lukeminen ei sittenkään huvittanut minua, vaan katselin mieluummin pieniä asemia, joiden ohi puksuttelimme. Maalaistaloja ja pikkukaupunkeja. Iida kuunteli musiikkia kannettavalla soittimellaan. Unto nappasi yhden lehdistä ja alkoi ratkoa sudokuja.

Carmen soitti isälleni. Tuntui hassulta kuunnella, kun hän jutteli isän kanssa. Hän puhui isälle ihan eri äänellä kuin meille.

- Viivi, Unto tarrasi varoittamatta hihaani. - Eikö sinua jännitä?

- Mikä minua nyt jännittäisi? kysyin.

- Sinä olet oikea rautahermo, Unto sanoi hivenen moittivasti. - Me ollaan menossa festivaaleille, ja siellä esitetään MEIDÄN OMAT elokuvat.

- Niin, sehän on vain hauskaa, minä jatkoin.

- Mutta mitä jos yleisö pitkästyy kuoliaaksi juuri meidän leffojemme aikana?

- Tuskin viiden minuutin lyhytleffan aikana ehtii pitkästyä, minä sanoin.

- Jos ne nauravat väärissä paikoissa? Tai buuaavat meidät ulos salista?

- Sehän on vain elämää, minä yritin piristää Untoa. Kyllä minuakin vähän jännitti. Mutta enemmän olin silti

riemuissani meidän kaikkien kolmen puolesta.

Onko korkokengistä pelkkää harmia?

Säpsähdin hereille, kun vaunussa kajahti kuulutus, että saapuisimme hetken kuluttua Pasilaan ja sitten Helsinkiin. Olin tosiaan onnistunut nukahtamaan hetkeksi otsa kylmää ikkunaa vasten.

Kaivelin uudet korkokenkäni penkin alta, minne olin ne riisunut. Edellisenä päivänä olin löytänyt kirpputorilta hienot turkoosit kengät, joissa oli jyrkät puiset korot. Tai oikeastaan Pinja oli löytänyt ne, ja hän olisi halunnut ostaa ne itselleen, mutta nepä olivat olleet hänelle liian pienet! Minun varpaitani ne eivät puristaneet ollenkaan, vaan olivat juuri sopivat. Ja ne olivat maksaneet vaivaiset viisikymmentä senttiä!

Olin kyllä pakannut laukkuuni toisetkin kengät, kätevät talvisaappaat, mutta korkokengät olin halunnut ehdottomasti laittaa jalkaani jo alkumatkasta. Ne tuntuivat jotenkin niin... juhlallisilta. Epäkäytännölliset ne ehkä olivat, mutta niin kauniit! Carmenkin ihasteli niitä vuolaasti.

- Osaatko sinä kävellä noin korkeilla koroilla? Iida epäili.

- Sitähän minä aion koko ajan harjoitella, minä sanoin hilpeästi. - Emme kai me meinaa Helsingissä mitään maratonia juosta?

Näin jo mielessäni, miten sipsuttelisin tyylikkäänä pitkin Aleksanterinkatua kohti elokuvajuhlia.

- No, täytyy vain toivoa, että pysyt noilla kengillä perässämme, Iida nauroi.

Paljastin hänelle, että minulla oli kyllä mukana toisetkin kengät. Tiukan paikan tullen kaivaisin ne esille pakaasistani.

- Hei matkanjohtaja, mitäs meillä on tänään ohjelmassa? huikkasin Carmenille samalla, kun puimme takkeja päällemme.

- Majoitutaan hotelliin, Carmen sanoi: - Syödään hyvin ja käydään vähän kaupungilla. Festivaalipäivä on sitten huomenna. Teidän kaikkien leffat nähdään heti aamupäivällä. Iltapäivällä on vuorossa yläkoulujen sarjat.

Riistin ohjelman Carmenilta itselleni.

- Mistä sinä tämän ohjelman sait? ihmettelin.

- Ettekö te ole muka saaneet sitä? Carmen kysyi.

- Varma Virtanen jakoi näitä meille koulussa, Unto sanoi.

Minä olin tainnut niputtaa oman ohjelmani epähuomiossa läksypapereiden joukkoon.

Luin ohjelmaa ahnaasti. Festivaaleilla nähtäisiin kaikkiaan viitisenkymmentä lyhytelokuvaa. Ohjelmaa riittäisi moneksi tunniksi, mutta leffojen välillä olisi pikku jaloittelutaukoja ja yksi pitempi lounastauko.

- Huomeniltana olemme ihan näännyksissä, Iida ennusti, - Emmekä halua enää kuullakaan mistään elokuvista.

- Päinvastoin, oma elämäkin alkaa varmaan tuntua ihan elokuvalta, minä arvelin.

Silmäilin ohjelmasta leffojen nimiä ja aihepiirejä. Listalla oli kaikkea mahdollista luontoja tiededokumenteista rakkaustarinoihin. Rakkausjuttuja oli itse asiassa huolestuttavan monta. Oma ideani ei ollut tainnutkaan olla niin kovin omaperäinen... No, muissa elokuvissa ei kyllä nähtäisi sentään pääosissa minua ja Dania. Tavallaan oli ihan kivakin ajatus, että sydänsurut ja ihastumisen ilot ja ensirakkaudet ja ekat treffit ja bänät

ja muut sellaiset aiheet kiinnostivat niin monia. Olisi kyllä hauska nähdä, millä eri tavoilla ihastumista ja tykkäämistä saattoi käsitellä. Kai leffat olisivat samasta aihepiiristään huolimatta silti kaikki erilaisia?

Unton elokuva "Donitseja kyyneleillä suolattuina" aloittaisi huomisen ohjelman. Minunkin elokuvani nähtäisiin jo ennen ekaa taukoa. Iidan leffa "Tavaratalosta kiven sisään" olisi viimeisessä ryhmässä ennen yläkoulusagaa.

- Minua hävettää koko leffa, Iida tunnusti. - Olin tosi innoissani silloin, kun kuvasin ja leikkasin sitä. Mutta nyt se juttu tuntuu ihan nololta ja lapselliselta.

- Se on luonnollista, Carmen lohdutti. - En minäkään katsele mielelläni vanhoja elokuviani saati että lukisin vanhoja kirjojani. Tekijä yleensä kasvaa oman juttunsa ohi, se muuttuu hänelle kiusalliseksi muistoksi menneisyydestä. Mutta se ei silti tarkoita, että leffa tai kirja olisi huono, tai ettei se kiinnostaisi katsojia ja lukijoita. Älä ole liian ankara itsellesi, Iida. Teidän kaikkien elokuvissa näkyy kertomisen ilo, ja se on tärkeintä.

Hyppäsimme reput ja laukut olalla junasta laiturille. Hengitimme Helsingin ilmaa.

- Onko meidän hotelli ihan keskustassa? Unto kysyi.

- Ei, sinne on vähän kävelymatkaa, Carmen selitti. - Meillä on painavat kantamukset, joten lienee parasta tilata taksi.

Tuumasta toimeen. Hetkeä myöhemmin katselimme kaupunkia taksin ikkunan takaa. Minä, Unto ja Iida olimme sulloutuneet takapenkille. Carmen istui etupenkillä ja jutteli kuljettajan kanssa innoissaan. Hän muisteli Taksi-elokuvaa, jota oli kuvattu vähän aikaa sitten Italiassa. Carmen oli esittänyt siinä taksikuskia eli pääroolia. Hän oli joutunut opettelemaan roolia varten

italiaa. Kuskia Carmenin jutut naurattivat, joten ajon päätteeksi hän pyysi Carmenilta nimikirjoituksen ja muuallekin' kuin taksikuittiin. Carmen sai kirjoittaa nimensä miehen käsivarteen ja lippikseen.

- Milloinkahan joku pyytää meiltä nimmareita? Unto pohti.

- Yäk, minä en ainakaan haluaisi kirjoittaa nimeäni kenenkään käsivarteen, minä sanoin.

Seisoimme hotellin ovella, eikä paikka näyttänyt yhtään hullummalta.

- Kai me täällä viihdymme pari päivää, Untokin arveli.

- Millaiset huoneet olet varannut meille? Iida kysyi Carmenilta. - Joutuuko Unto nukkumaan yksin, kun se on ainoa poika?

Carmen nyökkäsi.

- Untolle on oma huone, ja me tytöt jaamme huoneen. Ei ollut paljon valinnanvaraa. Hotelli oli melkein täynnä. Meillä taitaa olla ikkunatkin jonnekin takapihalle.

- Varmaan roskalaatikoille päin, minä ennustin.

Niinhän me luulimme. Mutta ennen kuin pääsimme tarkistamaan huoneemme näkymää, ehti tapahtua kaikenlaista hassua.

Hotellin ovet avautuivat itsestään, ja toiset astuivat sisään. Muut paitsi minä. Olin nimittäin juuttunut oudosti paikalleni. Kiskoin kenkiäni irti lattiasta, mutta tajusin olevani jumissa.

- Odottakaa! En pääse eteenpäin! huusin.

- Mitä ihmettä? Saitko jalkaasi krampin? Iida kyseli.

- Astuitko purukumin päälle? Unto tiedusteli kiinnostuneena.

Vilkaisin jalkoihini; Seisoin kuraritilän päällä. Ritilässä oli rautaristikko, jonka aukot olivat täsmälleen saman kokoiset kuin kenkieni korot. Eipä ihme, että olin juuttunut tiukasti niille sijoilleni.

Carmen, Unto ja Iida palasivat luokseni päivittelemään ahdinkoani.

- Oliko sinun pakko pysähtyä juuri siihen kohtaan, Iida ihmetteli.

- En katsonut jalkoihini, minä myönsin.

Carmen, Iida ja Unto yrittivät kiskoa minua irti ja eteenpäin, mutta seisoin tiukasti paikoillani ritilässä.

- Tuollaista voi sattua vain sinulle, Unto totesi. - Pitääkö meidän nyt seisoa tässä loppupäivä?

- Riisu kengät jalasta, ja kiskotaan ne sitten irti, Iida keksi.

- Minä kokeilen vielä kerran, Carmen päätti, tarttui minua lujasti hartioista ja veti minua irti ritilästä. Itse heiluttelin jalkojani kaikkiin mahdollisiin suuntiin, että saisin väännettyä korot irti.

Se onnistui! Arvaamatta pääsin pinteestä, rojahdin Carmenia vasten, ja me kumpikin horjahdimme eteenpäin. Lasiovet aukenivat varoittamatta, ja me kaatua rymähdimme kiljahtaen sisälle hotelliin.